

MOWCA (21) *sb m*

o *pochylone* (Cn o *jasne*), a *jasne*.

sg N mówca (9). ◇ G mówce (1). ◇ D mówcy (1). ◇ A mówcę (5). ◇ I mówcą (1). ◇ L mówcy (1).
◇ pl N mówce (1). ◇ G mówc(o)w (1). ◇ A mówce (1).

Sł stp notuje, Cn w innym znaczeniu, Linde XVII w.

1. *Wygłaszający mowy, orator, krasomówca; orator, rhetor Calag (15)* : przeciwko onemu Leptynowi: Powstał był Demofthenes Mowcą wielki OrzRozm Pv, Q2v, Q3 [3 r.], Q4v, R; Hetman Scypio/ v Cyceroná mądrého Mówce mówi OrzQuin T4; pomnię ia/ kiedy v dworu/ takiego mowcę chwalono/ który w fwą rzecz naywięzcy Czelzczynny miałzał GórnDworz F4; Pan Iehowa [...] odyimue z Ierufzalimá [...] Rotmiftrzá y wćiwą ołobę y ráycę/ y mądrego/ rzemiełniki y rozumnego mowcę [peritum eloquii (marg) oratorem (-)] BudBib Is 3/3; Calag 391a.

W *porównaniu* (1): Klitijus, Ukalegon, Antenor szedziwy [...] Ale na drugą stronę mowce doświadczeni, Podobni polnym świerszczom, ktore więc, siedzący Na wysokiej olszynie, puszcżają głos brzmiący. KochMon 24.

W *charakterystycznych połączeniach*: *mowca doświadczony, mądry* (4), *rozumny, wielki*.

Wyrażenia: »błazeński mowca« (1): Morologus, stulta et inepta loquens. – Błazenski mowca. Calep [674]a.

»mowca wymowny« (1): Szkoła dawa nam mowce wymowne [oratores facundos] ModrzBaz 129v.

Zestawienie: »krasny mowca« = *krasomówca* (1): Ani my w mieście/ áni ná Seymiech bywamy/ Ani tám krafných oných mowcow twych słuchamj. KochDryas [A3].

2. *Zastępca strony procesowej, obrońca, doradca; advocatus BartBydż, Mymer²; causidicus Calag, Calep; procurator Calag (6)* : BartBydż 5b; Mymer² 11; gdybyfmy chcyeli [...] rzeczniká s doktorem álbo náuczycyelem [...] zrownác/ naydzyem to iż dáleko wyęcy myałby fie każdy ocyc záchowác náuczycyelowi niż ktoremu mowcy. A áczkolwyek wyem [...] że Prokuratorowie ludzie fą poćciwi á potrzebni/ gdi fami íprawiedliwości przygládáyą/ kthorzy Exekutorowye álbo Tutorowie yáko ye po nálfemu opyekunámi zową/ fą GliczKsiąż N4; Calag 213a; Causidicus dicitur patronus, qui in causis iudiciisque versatur. Mowca, rzecznik. Calep 175b.

Szereg: »mowca a prokurator« (1): áby v páná yákyego fluzył dobry yáki mowcá á Prokurator/ któryby od rády pánu był/ tudzyelz od ípraw wśfelákich GliczKsiąż N4.

Synonimy: 1. *orator, retor, wymowca*; 2. *egzekutor, obrońca, opiekun, pierca, pomocnik, prokurator, rzecznik, sprawca, tutor*.

Cf **BOGOMOWCA, DOBROMOWCA, GŁADKOMOWCA, KRASOMOWCA, ŁAGODNOMOWCA, MOWNY, NASIENIEMOWCA, NIECZEMNOMOWCA, POWAŻNOMOWCA, PRAWDOMOWCA, PROŻNOMOWCA, RZECZOMOWCA, WIELOMOWCA, WOLNOMOWCA, ZŁOMOWCA, ŻLEMOWCA**